

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

01 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Diacenco Andriana XXXXX, născută la XXXXX, originară și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 27.03.2018 – 18.03.2019;

instanța de apel: 28.05.2019 – 20.11.2019;

instanța de recurs ordinar: 31.01.2020 – 01.12.2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 18 martie 2019, Diacenco Andriana a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. e) și f) Cod penal și în baza acestei norme, i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, fără aplicarea pedepsei complementare facultative sub formă de amendă.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Diacenco Andriana, a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 5 ani.

A fost soluționată soarta copurilor delictelor.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Diacenco Andriana, la data de 15 februarie 2018, aproximativ la ora 00.10, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, acționând prin intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând în mod conștient survenirea acestor urmări, în timp ce se afla în regiunea localului EliPili, amplasat pe str. București nr. 66, mun. Chișinău, a aplicat forța fizică față de Dubova Irina, lovind-o cu pumnii în diferite regiuni ale corpului, și ulterior în mod deschis a sustras din mâinile

lui Dubova Irina un telefon mobil de model SAMSUNG J320 cu nr. IMEI XXXXX, la preț de 5000 lei, după care cu bunul sustras a părăsit locul săvârșirii infracțiunii, astfel cauzându-i părții vătămate Dubova Irina, un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 5000 lei.

Prima instanță a stabilit că, prin acțiunile sale intenționate Diacenco Andriana a comis infracțiunea prevăzută de art. 187 alin.(2), lit. e), f) Cod penal, individualizată prin „jaf, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșită cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării unei asemenea persoanei, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.”

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, Galben Sergiu prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Diacenco Andriana, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.187 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 5 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului, procurorul a indicat că:

- prima instanță corect a încadrat acțiunile inculpatei Diacenco Andriana conform elementelor infracțiunii prevăzute la art.187 alin. (2) lit. e), f) Cod penal, însă, la individualizarea pedepsei, instanța a reținut că „la determinarea felului și mărimii pedepsei va ține cont de gradul și caracterul pericolului social al faptei (nu au survenit careva consecințe grave), precum și personalitatea făptașului, care nu prezintă careva pericol pentru societate.

- consideră că, prima instanță, în privința inculpatei Diacenco Andriana, ca autor a infracțiunii indicate, urma să-i aplice pedeapsa cu închisoare, în limitele sancțiunii prevăzute la art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal, fără aplicarea prevederilor art.90 Cod penal și, în asemenea circumstanțe, pedeapsa ar fi corect individualizată, proporțională pericolului social al infracțiunii săvârșite și personalității infractorului;

- pedeapsa aplicată inculpatei este și prea blândă, astfel că, Diacenco Andriana a comis cu intenție o infracțiune gravă, astfel scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința inculpatei nu poate fi atins decât prin sancționarea dură a acesteia, mai ales că, în prezent se comit cu o frecvență sporită infracțiuni similare, fapt ce majorează gradul prejudiciabil al acestora și rezonanța socială.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, a fost respins apelul, ca fiind nefondat, cu menținerea fără modificări a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 18.03.2019.

4.1 *Instanța de apel a statuat că:* La pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că, inculpata Diacenco Andriana a săvârșit infracțiunea prevăzute de art. 187 alin.(2), lit. e), f) Cod penal, individualizată prin „jaf, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșită cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării unei asemenea violențe, cu cauzarea de daune în proporții considerabile”.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a reținut că, la stabilirea pedepsei, prima instanță a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal.

Instanța de apel a constatat că prima instanță și-a argumentat riguros soluția capitolul numirii pedepsei și a motivat hotărârea pronunțată invocând motive clare din care considerent a ajuns la concluzia necesității numirii inculpatei a pedepsei în formă de închisoare.

Instanța de apel a apreciat că pedeapsa principală stabilită și individualizată de către prima instanță, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului pedepsei penale prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, fiind în limitele prevăzute la sancțiunea normei penale în baza căreia Diacenco Andriana Ion a fost condamnată.

Instanța de apel a constatat că prima instanță a aplicat inculpatei Diacenco Andriana, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 187 alin.(2), lit. e), f) Cod Penal, pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, iar potrivit prevederilor art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea pedepsei închisorii, pe un termen de probă de 5 ani.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina, prin care invocând incidența pct. 6, 10 a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei, și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.*

5.1 *În susținerea recursului procurorul a invocat că:*

- se impune inevitabil aplicarea față de inculpata Diacenco Andriana a pedepsei cu închisoare, pe termenul solicitat de procuror, pedeapsă, care va avea ca efect ori inculpatul pe parcursul urmăririi penale și în ședința de judecată nu a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii imputate lui, nu

s-a căit sincer de cele comise, ce denotă faptul, că inculpata nu a conștientizat pericolul social al faptei săvârșite;

- prima instanță și instanța de apel s-au limitat doar la descrierea prevederilor art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, tară a face referire la argumentele care au servit la invocarea acestor temeuri, ignorând prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală unde este prevăzut că: „Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată”, prevederi ce sunt valabile și pentru instanța de apel;

- nu au fost stabilite careva temeuri legale, care ar concluziona necesitatea suspendării executării pedepsei stabilite lui Diacenco Andriana;

- Diacenco Andriana s-a eschivat de-a se prezenta atât în fața primei instanțe cât și în instanța de apel, fiind anunțată în căutare prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, la data de la data de 18.10.2018, apoi și la 02.10.2019 de către Curtea de apel Chișinău, iar părerea părții vătămate Dubova Irina, care a suferit în rezultatul acțiunilor criminale ale inculpatei Diacenco Andriana, expuse și în ședința instanței de fond (f.d. 147) de ai fi aplicată o pedeapsă maximă, a fost ignorată de instanțele de judecată;

- consideră că instanța de apel a repetat greșelile admise de prima instanță, întrucât inculpata nu va executa pedeapsa stabilită cu art.90 Cod penal, și condițiile impuse de instanțe, rămân în continuare o formalitate, pe când potrivit informației din Acces, inculpata Diacenco Andriana, este plecată peste hotarele R. Moldova;

- consideră că scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în privința inculpatului nu va fi atins, or pedeapsa aplicată lui Diacenco Andriana Ion, nu este proporțională în raport cu persoana acesteia și cu fapta pe care a comis-o, în special prin prisma gradului prejudiciabil.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Procurorul își întemeiază recursurile, art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când *decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază*

soluția în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatei Diacenco Andriana astfel încât s-a aplicat pedeapsa individualizată contrar prevederilor legale.

Astfel, din sumarul recursului declarat rezultă, că autorul nu este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, și critică decizia instanței de apel prin care au fost aplicate prevederile art. 90 Cod penal, astfel considerând-o neîntemeiată, sub aspectul individualizării pedepsei.

Sub acest aspect, instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Conform art. 7, 61 alin. (2), 75 alin. (1) Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În corespundere cu art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului doar dacă va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, în virtutea circumstanțelor cauzei și persoanei celui vinovat, indicând numaidecât în hotărâre motivele și perioada de probațiune.

Potrivit art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să motiveze în partea descriptivă a sentinței aplicarea unei condamnări cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În corespundere cu art. 395 alin. (3) Cod de procedură penală, în toate cazurile, pedeapsa trebuie să fie precizată astfel încât la executarea sentinței să nu apară nici un fel de îndoieli cu privire la categoria și mărimea pedepsei stabilite de instanța de judecată.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, prima instanță la individualizarea pedepsei și aplicarea art. 90 alin. (1) Cod penal inculpatului, instanța nu a motivat în nici

un fel oportunitatea aplicării față de inculpată a suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, în raport cu prescripțiile art. 90 alin. (1) Cod penal, adică nu a constatat și stabilit, nu doar în raport cu persoana vinovată, dar și circumstanțele concrete ale cauzei, care ar justifica concluzia că nu este rațional ca aceasta să execute pedeapsa stabilită.

Prin urmare, pedeapsa respectivă nu a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatei în corespundere cu prevederile legale, principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a acestuia precum și prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Totodată, Colegiul penal menționează că, deși în cererea de apel a procurorului a fost invocat dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei stabilite inculpatei de către prima instanță, analizând decizia supusă recursului, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu a pătruns pe deplin în esența argumentelor avansate de partea acuzării, motivând superficial soluția emisă.

Potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal, ori civil au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 14.7.*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (pct. 4, 4.1 din decizie), nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de prima instanță, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza

potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal în latura aspectelor vizate.

Hotărârea instanței de apel prezintă deficiențe și cât privește individualizarea pedepsei penale, or în textul acesteia nu se reflectează temeiurile ce au stat la baza neadmiterii cerințelor procurorului, nefiind soluționat fondul apelului, iar instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat asupra acestor chestiuni, deoarece în viziunea apelantului, aceste motive ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și afecta temeinicia hotărârii, cu atât mai mult că, în lumina jurisprudenței CtEDO, deși instanțele nu sunt obligate să se expună asupra motivelor de respingere a fiecărui argument a unei părți (hotărârea CtEDO Ruiz Torija versus Spania din 09 decembrie 1994), acestea nu sunt scutite de obligația de a examina în modul corespunzător principalele motive invocate și de a le da un răspuns (hotărârea CtEDO Moreira Ferreira versus Portugalia 11 iulie 2017).

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, că inculpatei s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, și că recursul ordinar este întemeiat.

În consecință, Colegiul penal lărgit opinează că argumentele punctate în cererea de recurs privind greșita individualizare a pedepsei sunt incidente cauzei deferite judecății, instanța de apel nu și-a motivat just soluția adoptată.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării deciziei în partea stabilirii pedepsei, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor

esențiale indicate în cererile de apel declarate și chestiunile esențiale supuse atenției sale de partea apărării, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bradu Valentina, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui *Diacenco Andriana XXXXX*, în partea stabilirii pedepsei, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată se menține, fiind irevocabilă în această parte.

Decizia, în partea dispunerii rejudecării cauzei, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **14 ianuarie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena